

Medzinárodná vedecká konferencia Hranice a pohraničia II.

Prešov, 14. – 15. november 2017

Erik ONDRIA

Inštitút histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (IH FF PU) v Prešove, Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej v Krakove a Historická spoločnosť kráľovského mesta Prešov usporiadali v Prešove v dňoch 14. – 15. novembra 2017 medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom *Hranice a pohraničia II. Ambivalentný charakter pohraničných území*. Záštitu nad konferenciou prevzal rektor PU v Prešove. Podujatie nadväzovalo na konferenciu v Krakove v novembri 2016, rovnako na tému hraníc. Konferencie sa zúčastnili zástupcovia rôznych inštitúcií – Slovenskej akadémie vied, univerzít, vysokých škôl, či archívov zo Slovenska, Česka, Poľska a Ukrajiny.

Dvojdňovú konferenciu slávnostne otvoril rektor PU v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., a pokračovala plenárnym rokovaním, v ktorom boli predstavené tieto

referáty: Peter Kónya – *Utváranie konfesijných hraníc na území dnešného východného Slovenska v ranom novoveku*, Peter Švorc – *Východné Slovensko – periféria alebo centrum vo vzťahu dvoch konfesijných (gréckokatolíckej a pravoslávnej) v 20. rokoch 20. storočia?* a Andrzej Bonusiak – *Rzeszów – miasto między peryferiami a centrum*, Józef Brynkus – *Pogranicze w polskiej edukacji historycznej dawniej i dziś* a Jaroslav Vencálek – *Politicko-ekonomické kontexty vývoje česko-slovensko-poľského přeshraničního regionu v proměnách času*.

Po ukončení plenárneho rokovania začali sa paralelné rokovania v dvoch sekciách. V prvej sekcii odzneli tieto referáty: Przemysław Kaleta – *Działalność polityczna Macieja z Łabiszyna na pograniczu polsko-krzyżackim*, Łukasz Włodarski – *Pogranicze*

Otvorenie konferencie. Foto M. Mravec

Účastníci konferencie. Foto M. Mravec

polsko-mazowiecko-krzyżackie w XIV wieku. Na przykładzie dóbr stołowych arcybiskupa gnieźnieńskiego Jaroslawa Bogorii ze Skotnik, Irop Лихтей – Чеська держава Приємисловичів: дві спроби створення універсальних монархій у Центральній Європі в X і XIII століттях, Jerzy Rajman – Zwierzchnik zakonu wobec klasztoru na pograniczu. Miechów a Lendak w XIV – XVI w., Dorota Żurek – Migracje z miast regionu szaryskiego do ośrodków małopolskich (XIV – XVI w.), Annamária Kónyová – Život na konfesionalnej hranici (Život slovenských kalvínov na hranici rozšírenia uhorského kalvinizmu), Mária Fedorčáková – Hranice v mestskej spoločnosti stredovekého Bardejova, Edyta Pluta – Średniowieczny klasztor w Starym Sączu jako miejsce spotkań na pograniczu polsko-słowacko-węgierskim. Ubogie Panny jako organizatorki przemian na pograniczu.

Rokovanie v sekcii vedie Agnieszka Chłosta-Sikorska a Peter Švorc, referuje Natalia Bursiewicz

V druhej sekcii odzneli tieto referáty: Natalia Bursiewicz – *Na pograniczu dvoch sviatôt. Vplyv kultury kresťania a arabsko-muzuľmanskej na ksztalt andaluzijskeho miasta*, Peter Gustáv Hrbatý – *„A kto je môj bližny?“ Filozoficko-historický obraz suseda*, Jana Migašová – *Periféria ako metodologický problém dejín umenia (s dôrazom na slovenský umelecko-historický diskurz)*, Leonard Ambróz a Eva Greschová – *Zmeny slovensko-poľských hraníc v 20. storočí a ich vplyv na ochranu prírody*, Marián Gajdoš – *Trendy a perspektívy cezhraničnej spolupráce (námety pre jej zefektívnenie v regióne Karpat)*, Stanislav Konečný – *Vznik a vývoj cezhraničných vzťahov východného Slovenska a Zakarpatska a ich význam*, Martin Lačný – *Zakarpatská oblasť a Východné Slovensko podľa rankingu Indexu regionálnej ekonomickej výkonnosti*, Helena Melkusová a Anna Polačková – *Reflexia súčasného stavu v prekračovaní hraníc SR a UA, UA a SR*, Pawel Skorut – *Dywersja polityczna (ideologiczna), jako element ponadgranicznej wojny totalnej, a zagrożenie suwerenności ustrojowej państw. Analiza zagadnienia na wybranych przykładach z XX i XXI wieku.*

Druhý deň vedeckého podujatia odzneli v prvej sekcii tieto príspevky: Damian Knutel – *Lemkowie i Ormianie – ludność pogranicza. Odkrywanie i narzucanie tożsamość*

ci, Libuša Franková – *Ján Francisci-Rimavský (v kontexte poľských politických vplyvov na slovenské elity do roku 1848)*, Anna Penkala – *Sprawy ordynacji ostrogskiej w rękach Pawła Karola Sanguszki. Korelacja centrum – pogranicze w świetle korespondencji*, Jerzy Kuzicki – *Wizja zjednoczenia chrześcijańskich Słowian w myśli i działalności ks. Hipolita Terleckiego*, Marcin Gadocha – *Rola nowożytnych lwowskich tłumaczy w kontaktach z zagranicą*, Klaudia Rams – *Życie codzienne w „kresowym trójmieście” na przełomie XIX i XX wieku*. *Truskawiec – Drohobycz – Borysław*, Patrik Derfiňák – *Život na periférii. Z dejín mestečka ležiaceho v hraničnej oblasti*, Ján Džujko – *Obraz Poľska a Poliakov na stránkach týždenníka Tatry v rokoch 1919 – 1920*, Peter Kovaľ – *Pohraničný región ako problém – opatrenia štátu proti šíreniu infekčných (venerických) ochorení na východnom Slovensku*, Martin Hajduk – *Slováci a Židia – etnicko-konfesionálna hranica na východnom Slovensku v medzivojnovom období (1918 – 1939)*.

V druhej sekcii zazneli tieto referáty: *Luciána Hoptová – Život za hranicami – bieloruská emigrácia na území Československa v rokoch 1919 – 1945*, *Wacław Wierzbieniec – Podziały etniczne i wyznaniowe w galicyjskich rodzinach w XX wieku – próba egzemplifikacji*, *Dalibor Státník – „Vnitřní” česko-německá hranice na příkladu okresu Mělník aneb Sudety za Prahou*, *Elżbieta Rączy – Zagłada Żydów w odbiorze mieszkańców Polski południowo-wschodniej*, *Wojciech Kwieciński – Różnice w położeniu i traktowaniu polskich i słowackich robotników pracujących na rzecz III Rzeszy*, *Przemysław Mazur – Akcja „Wisła” na Łemkowszczyźnie jako przykład wysiedleń dla strategicznego zabezpieczenia granic państwa*, *Agnieszka Chłosta-Sikorska – Granice dobrze strzeżone. Problemy Polaków z wyjazdami zagranicznymi w okresie PRL*, *Edyta Czop – Czechosłowacki rok 1968 w odbiorze mieszkańców województwa rzeszowskiego*, *Zbigniew Razowski – Walka o granice Izraela w latach 1948 do dnia dzisiejszego* a *Erik Ondria – Hranicou rozdelené mesto – nepokojný život a incidenty v Nikózii v 60. a 70. rokoch 20. storočia*.

Za každým blokom príspevkov mohli prítomní v diskusii vyjadriť svoje postrehy či položiť svoje otázky. Všetky príspevky, ktoré odzneli na konferencii obohatili auditórium o nové poznatky z rozličných vedných disciplín. Záverom možno poďakovať organizátorom tohto podujatia, ktoré malo skutočne široký tematický záber.